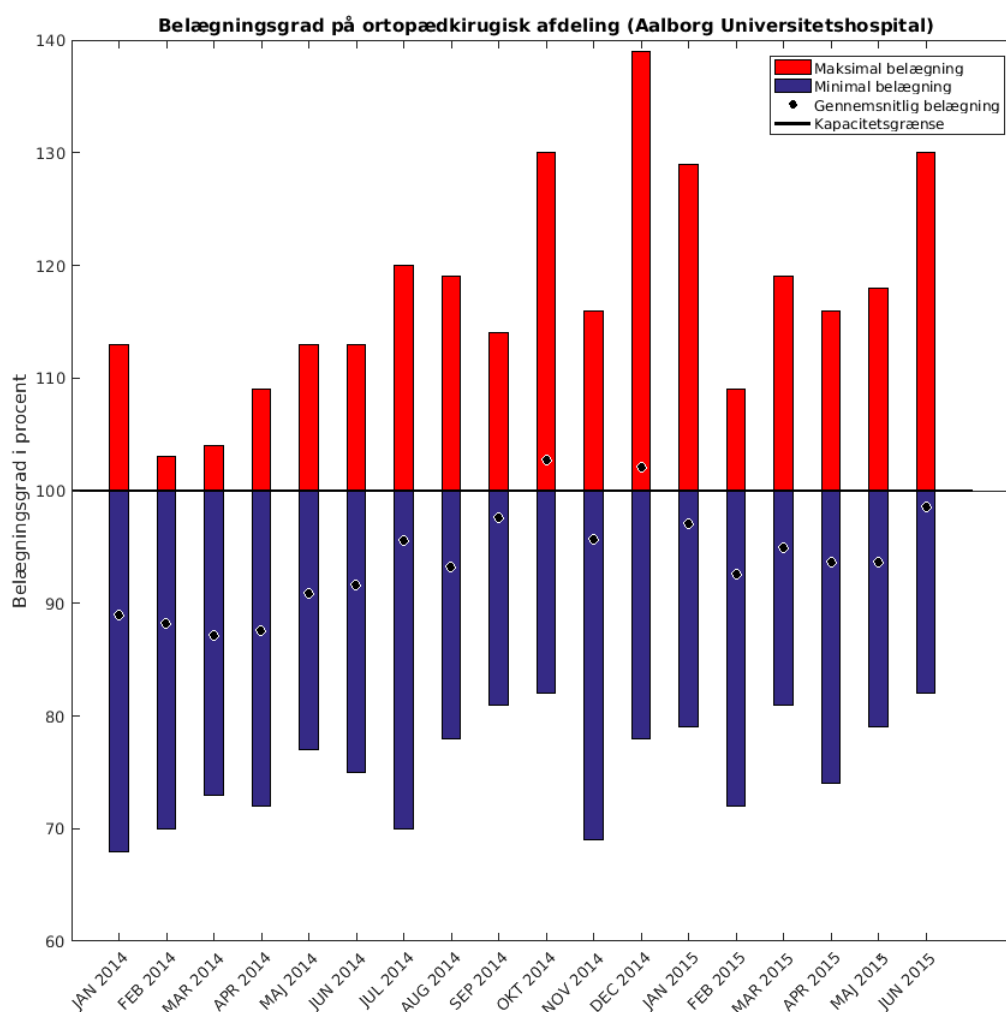

0.1 nyt afsnit om overbelægning - udkast

I dette afsnit undersøges belægningsgraden på ortopædkirugisk afdeling på Aalborg Universitetshospital. Belægningsgraden er antallet af disponible senge i brug. På figur 0.1 ses belægningsgraden på ortopædkirugisk afdeling fra januar 2014 til juni 2015.

Figur 0.1: Belægningsgrad i procent på ortopædkirugisk afdeling

Figuren viser minimums- og maksimumsbelægning på ortopædkirugisk, samt den gennemsnitlige belægning, fra januar 2014 til juni 2015 på ortopædkirugisk afdeling på Aalborg Universitetshospital.

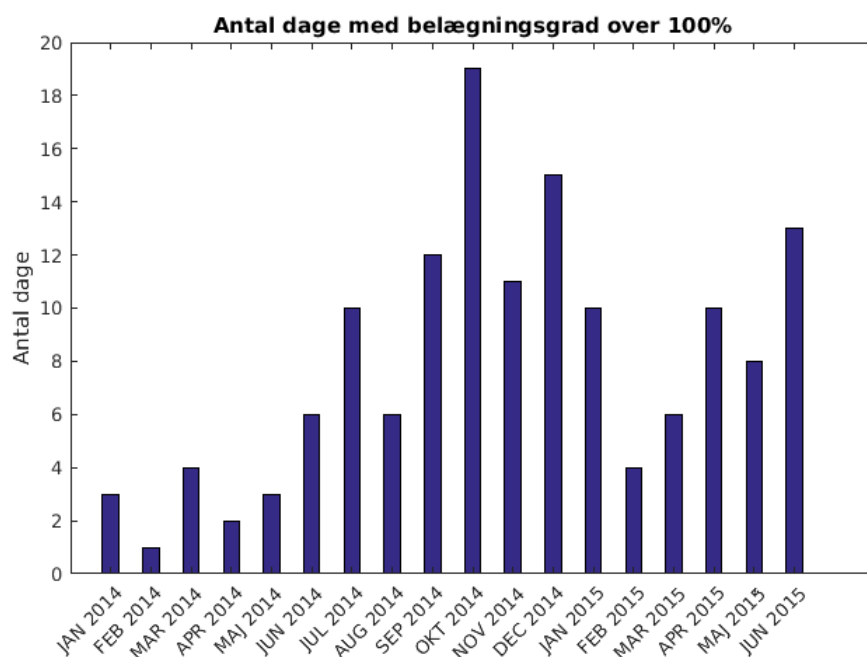
Som det ses på figur 0.1 er den gennemsnitlige belægning på ortopædkirugisk afdeling typisk under 100%. Kun 2 ud af 18 måneder har en gennemsnitlig belægning over 100%. Det ses ligeledes at den maksimale belægning er over 100% i alle 18 måneder. Dette tyder på at overbelægning på afdelingen forekommer i kortvarige episoder, frem for længerevarende perioder.

Dette underbygges af hyppigheden for overbelægning. Figur 0.2 viser antallet af dage, hvor ortopædkirugisk afdeling på Aalborg Universitetshospital har haft en

---

belægningsgrad over 100%¹.

Figur 0.2: Antal dage med belægningsgrad over 100% på ortopædkirurgisk afdeling

Figuren antal dage med belægningsgrad over 100%, fra januar 2014 til juni 2015 på ortopædkirurgisk afdeling på Aalborg Universitetshospital.

0.2 Konsekvenser og omkostninger ved overbelægning

Ved overbelægning er det vigtigt, at situationen afvikles straks, da det bl.a. kan skabe problemer ift. skærpet privatliv, forøgelse i mortalitetsrate samt evakuering ved brand. [Madsen2014] For at kunne afvikle overbelægning sker en omflytning af patienter ud fra nogle konkrete retningslinjer. [Beredskab2016] Derudover tilkaldes og tilrettelæggelses arbejdet for personalet, og der stræbes på at finde en balance mellem de eksisterende ressourcer, og de krav der stilles til den enkelte afdeling. [Bjerg2016] Herudover er der nogle juridiske udfordringer som f.eks. tilkaldelse af brandvagter til afdelingen og overholdelse af overenskomster for sundhedspersonalet. [Beredskab2016]

0.2.1 Omflytning af patienter

For ortopædkirurgisk afdeling på Aalborg Universitetshospital er der opstillet retningslinjer af Nordjyllands Beredskabsstyrelse for, hvordan overbelægningen varetages. I første omgang forsøges det, at udfylde alle stuerne på afdelingen. Hvis dette

---

¹FiXme Note: alle data er fra sundhedsdatastyrelsen

ikke er muligt, flyttes patienter til andre hospitalsafdelinger. Når der ikke er plads på de andre hospitalsafdelinger placeres patienterne i samtalerum og flugtvejsgange som en midlertidig nødløsning. [Beredskab2016] De patienter der bliver overflyttet er ofte patienter som er på grænsen til at blive udskrevet ².

Overflytningen og ophold i samtalerum samt flugtvejsgange bevirker til, at patienterne oplever et skærpet privatliv. [Madsen2014] Derudover kan det belaste fysiske og psykiske forhold for patienterne såvel som pårørende. [Heidmann2014] Dette kan betyde at patienter følger et øget pres for at komme hjem ³. Ved overbelægning af øges mortaliteten med 1,2 % ved en øget sengebelægning på 10 % ifølge et dansk studie fra 2014. [Madsen2014] Hertil skal det understreges, at der kan være flere faktorer der spiller ind på mortaliteten og det nødvendigvis ikke er overbelægning der er den primære grund.

0.2.2 Tilrettelæggelse af personale

Under overbelægning gælder en arbejdstilrettelæggelse som er udarbejdet af Region Nordjylland og omfatter ortopædkirurgisk afdeling. Dennes formål er at sikre patientens behov, kvalitetssikring, udnyttelse af kompetencer med henblik på at finde en balance mellem ressourcerne og krav i den pågældende situation. Ved overbelægning påtager lederen eller dennes stedfortræder ansvaret for at finde en løsning, dette vil i første omgang betyde, at det afgående vagthold skal blive indtil en løsning er fundet. Derudover undersøges det om planlagte patienter kan aflyses, og hvorvidt der bør indkaldes personale til at dække det manglede fremmøde. Dertil kan det være nødvendigt at indkalde det næste vagthold tidligere. Det er muligt, at låne ressourcer fra andre afsnit eller indkalde personale fra vikarbureauet. Den sidste løsning er, at forlænge arbejdstiden for flere på det afgående vagthold til situationen kan varetages af de resterende. [Bjerg2016]

Da sundhedspersonalet er nødsaget til at blive på afdelingen ved overbelægning medfører dette forlængede arbejdsdage, hvilket viser sig at have en negativ indvirkning på personalet. [Kjeldsen2015] [Dinges2004] Overbelægning resulterer i, at sundhedspersonalet har kortere tid til den enkelte patient, hvorfor risikoen for fejl øges. [Dinges2004] Ved normale omstændigheder varetage XX antal patienter pr. sygeplejerske ⁴. De ekstra patienter, der behandles under overbelægning bliver fordelt mellem det tilstedeværende sundhedspersonale, og overskrider dermed den forventede patientbyrde. ⁵.

Udover overbelægning har redueringen af sengepladser på 30 % yderligere medvirket til, at øge sygeplejerskernes arbejdsbyrde med 40 % fra år 2001 til 2015. Derudover viser undersøgelsen, at dette resulterer i en stresset arbejdsdag og dermed en forringet kvalitet af behandlingen. [Kjeldsen2015] Ligeledes erfarer det, at sundhedspersonalet bliver stressede og ikke er i stand til at give patienterne den

---

²FiXme Note: [1] - vil vi gerne høre nogle sygeplejersker om

³FiXme Note: [2] - mangler kilde. CPR-nummer??? måske [3] efter

⁴FiXme Note: [4] - mangler kilde

⁵FiXme Note: [4] - mangler kilde

---

optimale behandling ved forøget patientbyrde. [Aiken2002] Et amerikansk studie har på baggrund af undersøgelser fra år 2002 påvist at fejlene hovedsageligt opstår, når personalet har arbejdsdage på mere end 12 timer.[Dinges2004]. Et andet amerikansk studie fra år 2014 indikerer en forøgelse af indlæggelsestiden ved forøget arbejdsbyrde for sundhedspersonalet[Elliott2014]. Begge undersøgelser skal ses i perspektiv med de danske overenskomster for sundhedspersonalet. Det fremgår dog af Dansk Sygeplejeråd, at hver anden regionalt ansat sygeplejerske på tværs af regionerne mener, at den travle arbejdsdag går ud over patienternes sikkerhed [Kjeldsen2015].

0.2.3 Juridisk problemstillinger

Ved opdagelse af et belægningsproblem kontaktes en brandvagt, således at brandvagten kan være tilgængelig på afdelingen så snart overbelægningen finder sted. Hvis normal belægningstilstand er mulig inden for fire timer efter overbelægningen sker, er det ikke nødvendigt at tilkalde en brandvagt. En brandvagt kan højst overvåge to afdelinger på samme etage, hvorfor det kan være nødvendigt at der indkaldes flere. Det er afdelingens pligt, at afvikle overbelægningen hurtigst muligt ved at udskrive patienter eller overflytte patienter til sengestuer på andre afdelinger. [Beredskab2016] For uden, at være et juridisk problem, fratages der penge fra det overordnede budget for ortopædkirurgisk afdeling hver gang en brandvagt tilkaldes. [[5] - dette skal undersøges om det er fra det samlede budget?]

Som tidligere nævnt, forlænges sundhedspersonalets arbejdsdag under overbelægning. Dette medfører nogle juridiske overvejelser, som skal tages i betragtning når sundhedspersonalet tilkaldes ekstraordinært. En normal arbejdsuge for danske sygeplejersker er på 37 timer. [Danske2015] I tilfælde af overarbejde må en arbejdsuge for en sygeplejerske, ifølge arbejdstids aftalen indgået med Dansk Sygeplejeråd, ikke overstige 48 timer. Planlægning af en sygeplejerskes normalarbejde skal derudover finde sted 24 timer før fremmøde. Dette er ikke inkluderende overarbejde ⁶. [Danske2015]

Overbelægning er både omkostningsfuldt og kræver omstrukturering samt skaber forringelse for patienten såvel som arbejdsmiljøet for sundhedspersonalet. Det kan være nødvendigt, at omstrukturere arbejdsformen og miljøet pga. overbelægning hvor det bestræbes at udnytte de ressourcer der til rådighed, og opfylde de krav der er til afdelingen både juridisk samt sikkerhedsmæssigt.

---

⁶FiXme Note: [6] Hvordan prioritere de pauser - hvis vi finder noget interessant eller ikke